

Interpretace práva

Právnická fakulta MU | JUDr. Martin Hapla, Ph.D.

Co je to interpretace práva?

- Interpretace x dezinterpretace x falzifikace
- Kognitivní teorie interpretace
- Explikativní teorie interpretace

Druhy interpretace práva podle subjektu, který podává výklad

- Autentický výklad
- Legální výklad
- Oficiální výklad
- Doktrinální výklad
- Výklad orgánu aplikujícího právo
- Výklad při uplatnění kasačního principu
- Výklad vyšších soudů

Druhy interpretace práva podle rozsahu výkladu

- Doslovný výklad
- Restriktivní výklad
- Extenzivní výklad

Druhy interpretace práva podle metody výkladu

- Dvoučlenné pojetí (např. Francie)
- Savignyho pojetí:
 - Gramatický výklad
 - Logický výklad
 - Historický výklad
 - Systematický výklad
- Uvedené metody nesmíme podle Savignyho používat izolovaně. Musíme je použít společně, abychom dospěli ke správnému výsledku.

Druhy interpretace práva podle metody výkladu

- Jazykový výklad
- Systematický výklad
- Logický výklad
- Teleologický výklad
- Historický výklad
- Komparativní výklad

Jazykový výklad

- Předmět výkladu: text (normativní věta)
- Cíl výkladu: význam textu (právní norma)
- Prvotní výkladová metoda
- Jak určit význam právního pojmu?
- Nauka o třech oblastech významu právního pojmu
 - Jádro
 - Neurčitá oblast
 - Oblast mimo významový rozsah
- Jazykové intuice soudce a slovníkové reference

Zásady jazykového výkladu

- Zásada výkladu podle obecného jazyka
- Zásada výkladu podle legální definice
- Zákaz synonymického výkladu
- Zákaz homonymického výkladu

Systematický výklad

- Horizontální a vertikální systém práva
- Zásada hierarchie právního řádu (ústavně konformní výklad, eurokonformní výklad, zákonně konformní výklad podzákonných právních předpisů)
- Zásada bezrozpornosti právního řádu
- Zásada vyloučení redundance
- Zásada systematiky zákonodárství
- Zákonodárce používá formu zákona k zdůraznění jeho obsahu, proto je možno na tento obsah zpětně usuzovat z jeho formy.

Derogační pravidla

- Lex superior derogat legi inferiori
- Lex posterior derogat legi priori
- Lex specialis derogat legi generali
 - Specialita
 - Subsidiarita
 - Konsumpce

Logický výklad

- Eliminační argumenty:
 - Argumentum a contrario
 - Argumentum per eliminationem
 - Argumentum reductione ad absurdum
- Argumenty založené na podobnosti:
 - Argumentum per analogiam: legis, iuris
 - Argumentum a simili
 - Argumentum a fortiori: a maiori ad minus, a minori ad maius

Teleologický výklad

- Předmět výkladu: právní norma
- Cíl výkladu: účel právní normy
- Konflikt účelů lze řešit pomocí ideje vnitřního systému práva.

Historický výklad

- Předmět výkladu: NPA
- Cíl výkladu: úmysl zákonodárce
- Účel právní normy vs. úmysl zákonodárce
- Důvodové zprávy, sněmovní tisky
- Objektivně historický výklad

Komparativní výklad

- Je založen na zkoumání podobných právních úprav v právních předpisech nebo právních řádech.
- Pouze podpůrná funkce
- Větší význam má v mezinárodním právu veřejném a ústavním právu.

Děkuji za pozornost.